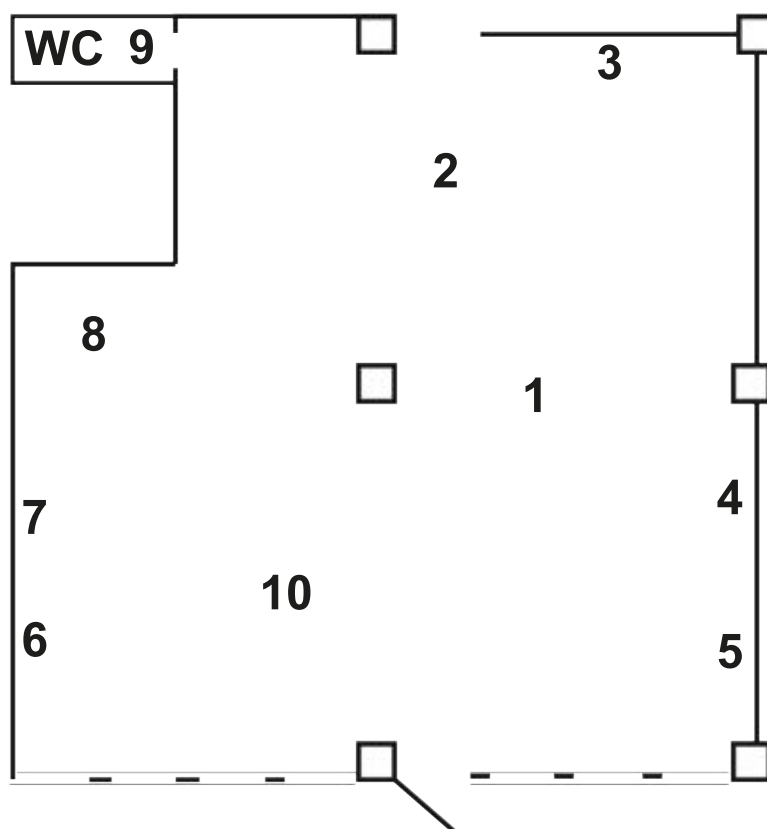

YTSPÄNNING

En kandidatutställning av Erik Johansson

1. MIST

säkerhetsglas, integritetsfilm, rörelsesensor, stål och aluminium

2. Fa(l)na fas 2

blekt blåtyg, stål och flaggstångslina

3. View from nowhere to here

kupolspegel i akryl

4. Every whisper in a distance

stål och snäckskal från havsöron

5. Terra Inc.ognito

jordglob av stål och lackat trä

6. Closer away (Object for examination)

förstoringsglas av nysilver

7. Double vision from a single point of view

målat glas

8. Worry beads (Abakus)

stål, smyckestråd och 1147 kultiverade, andrahandssorterade pärlor

9. Post-it note

bläck på post-it lapp

10. Wishing well

stål, destillerat vatten, cirkulerade mynt och tårar

**EN LÄSNING
OM NÅGRA
AV VERKEN**

Worry beads (Abakus)

stål, smyckestråd och 1147 kultiverade, andrahandssorterade pärlor

Pärlor formas i vattenmollusker, så som musslor och havsöron, som en försvarmekanism gentemot ett främmande objekt som tagit sig innanför djurets skal. Om hotet inte lyckas stötas ut börjar mollusken sakta försegla det i tunna lager av pärlemor tills en form av tumör skapas. Ett skyddande hölje som både isolerar och integrerar den främmande kroppen med dess egen.

De första kultiverade pärlorna producerades i slutet av 1800-talet genom att odlade musslor injicerades med små bitar skalrester för att få dem att skapa pärlor. Ingreppet innebär en stor stress för musslorna och ytterst få överlever mer än en cykel i produktionskedjan. Från att ha varit en mystisk, naturlig och ovanlig företeelse som enbart smyckat de rikaste och mäktigaste, blev pärlor plötsligt en systematiskt, massproducerad produkt som exporterades i miljontals världen över.

Pärlorna som använts i detta verk är andrahandssorterade, kultiverade pärlor som har sitt ursprung ifrån Kina. På grund av dålig lyster, storlek, missfärgningar eller ojämn form har de inte bedömts kunnas säljas som fullgoda kvalitetspärlor. Uppspända i en kulram av utbytbara vajrar bildar pärlorna en slags morskod av materialiserad smärta, en överskådlig taktilitet som talar om vårt kontrollerande och strukturerande av naturen och samhället.

Fa(l)na fas 2

blekt blåtyg, stål och flaggstångslina

Består av ett stort stycke blåtyg som under en tidigare utställning sakta blekts i ett bad av blekmedel. Blåtyget har historiskt sett använts i arbetskläder för hantverkare och industriarbetare. Sytt i formen av en fana anknyter tyget till en sfär där färgen också får andra konnotationer: politiska, ideologiska, geografiska. Snarare än stolt framstår tyget angripet där det blekt och trasigt lindats runt sig självt.

MIST

säkerhetsglas, integritetsfilm, rörelsesensor, stål och aluminium

Glas är ett material intimt förknippat med moderniteten. Använt för sin översikt och insikt representerar det både sekulariserad medvetenhet, vetenskaplig rationalitet och demokratiska värderingar. Men glas är också osynligt och ogenomträngligt, samtidigt en barriär som ingen barriär alls. I en tid där traditionella maktstrukturer vattnats ur, där kapital rör sig fritt över landgränser medan kroppar övervakas och kontrolleras, förkroppsligar glaset även en makt som är svårare att se materiellt och politiskt. En makt flyktig som dis, koreograferande, i en schizofren blandning av öppenhet och kontroll.

Terra Inc.ognito

jordglob av stål och lackat trä

Terra incognito betyder "okänt land" och var ett begrepp som användes under upptäcktsresornas epok för att beskriva utforskade områden som ännu inte blivit kartlagda. Inc. är också förkortning för incorporated och används som ändelse för att visa att ett företag är registrerat som en juridisk person i form av ett aktiebolag.

Globen som använts i detta verk tillverkades 1897, i en tid då de svarta hålen på världskartan fyllts igen, och där stora delar av de landområden som blivit kartlagda också koloniserats. De få fläckar som lämnats kvar här på globen är de landmassor som klassats som skatteparadis enligt EU:s utredning i februari 2020. Den våldsamma överskrivningen pekar på en förändring i jordens politiska landskap där en lång historia av exploatering tagit nya skepnader, och där vi gradvis kommit att ödelägga den jord som vi en gång önskat att förstå genom att kartlägga.

Closer away (Object for examination)

förstoringsglas av nysilver

I distansen till det främmande finns ett tomrum som ofta fylls av våra farhågor och begär. Avlägsenheten rymmer en slags fascination som kan upplevas både lockande och skrämmande, något som kan få oss att värja oss bort, eller attrahera oss. Det kan ta sig uttryck i rädsla, eller som en form av exotifiering. Om det främmande är oklart och distanserat så är förstoringsglaset däremot ett verktyg som för världen närmre och förtydligar. På ett liknande vis har också avbildningen förmågan att föra det avlägsna närmre genom att porträttera det. Bilden ingjuter en känsla av kunskap och kontroll hos betraktaren, men är precis som i linsen på förstoringsglaset en slags distortion. Genom att göra verkligheten till avbild återupprättas en ny distans där det verkliga nålats fast, och där begären och rädsorna åter kan ta plats, på säkert avstånd till det främmande.

Trots efterforskningar vet jag egentligen ingenting om vart det här förstoringsglaset är producerat, vilken plats det porträtterar eller vem som skapat bilden på handtaget. Det är en ovetskap som gjort det svårt att förhålla sig till, och som lett till att den porträtterade platsen blivit en slags allmän bild av ett främmande land, snarare än avbildningen av en specifik plats i världen. Det är en schablonbild som jag inte önskar återskapa, men en problematik som jag dröjt mig kvar vid. Akten av att radera människorna ur landskapet skulle kunna läsas både som ett våld sprunget ur förfrämmande, eller som ett våld mot representationen i sig. Det tomma landskapet kan ses som en ödelagd plats där en kultur och ett folk utrotats, eller som en tom projektionsyta, där palmerna blir bakgrundsscenografi för en avlägsen blick fylld av längtan.

Förstoringsglaset är tänkt att fungera som ett handgripligt verktyg för att närma sig utställningen genom ett annat sätt att se, lika väl som det är ett objekt vars inskrivna intentioner också måste granskas.

OBS! Vänligen sprita händerna innan och efter du tar i förstoringsglaset

Every whisper in a distance

stål och snäckskal från havsöron

Haliotis är ett släkte havssnäckor som första gången benämndes 1758 i Carl von Linnés *Systema Naturae*, ett verk vars inflytande som lagt grunden till vårt nuvarande system för biologisk klassifikation. Lokalt har de snäckbeklädda varelsena burit flera olika namn; Awabi i Japan, Perlemoen i Sydafrika och Pāua i Nya Zeeland. Den svenska benämningen, Havsöra, refererar till snäckskalens öronliknande form.

Längst den nordamerikanska västkusten användes havsöronens färgskimrande skal som valuta, amuletter och rituella objekt av den lokala urbefolkningen långt innan kontinenten koloniserades. Idag, i nyandliga kretsar och New Age-butiker, säljs havsöronens skal som rökelsefat, smycken och ädelstenar och påstås bära på balanserande, lugnande och skyddande egenskaper. Ofta är skalen restprodukter från den asiatiska matindustrin, där havsöronen äts som en delikatess. På grund av sin speciella molekylstruktur har skalen även blivit objekt för den genetiska forskningen. Där används de för att utveckla nanoteknologi till ultrasmå datorchip och kristall-sensorer, samt för att ta fram nya tåliga material till bland annat skyddsvästar, astronautik och biomedicinsk utrustning. Försurade hav och kommersiellt överfiske har lett till att havsöronen kraftigt minskat i antal de senaste decennierna, och många av släktets arter är idag utrotningshotade.

Undersökningen bakom det här verket har varit ett försök att följa de olika föreställningar, njutningar och krafter som lett havsöronen in i den klassificerade kunskapen, på vägen mot ickeexisterandets gräns. Skalen som använts kommer från lite olika håll, bland annat är ett köpt av en kvinna utanför Stockholm som använt det som rökelsefat vid ceremonier. Ett annat är från Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm. På grund av brisfällig data har exemplaret anses ha för lågt vetenskapligt värde för att platsa i museets samlingar och utställningar. Inlyssnande på rörliga armar värjer sig skalen bländande mot den fasta definitionen, samtidigt som de ofrånkomligen blir insamlade, fastklamrade dokument. Åtrådda subjekt lika mycket som instrumentella kunskapsobjekt, insnärjda i ett trassel av historiska, kulturella och personliga diskurser.